

Milosevicev glavni policajac za Kosovo rekao malo uprkos tome sto je svedocio 12 sati

Author: [IWPR](#)

[ICTY](#)

Glavni policajac

Iz perspektive organizacione sheme komandne strukture jugoslovenskih snaga bezbednosti, moglo se ocekivati da ce general-pukovnik Obrad Stevanovic izneti iskustva iz 'prve ruke' i saznanja od visokog znacaja za odbranu Slobodana Milosevica o ulozi policije na Kosovu tokom perioda 1998-1999. Na kraju krajeva, general Stevanovic bio je pomocnik ministra unutrasnjih poslova i komandovao je svim snagama redovne policije na Kosovu. On je takodje komandovao specijalnim policijskim snagama (Posebne jedinice policije, skraceno 'PJP'). Neko bi takodje mogao posumnjati da bi uloga visoko rangiranog oficira policije na Kosovu Stevanovica mogla povezati sa zlocinima za koje su optuzeni njegov bivsi sef - okrivljeni, i mnoge bivse kolege.

Glavni osumnjiceni?

U stvari, gledajuci organizacionu shemu policije, tesko je shvatiti kako i Stevanovic nije optuzen. Njegov neposredni pretpostavljeni, bivsi srpski ministar policije Vlajko Stoilkovic je bio optuzen od strane Tribunala. Stoilkovicevi sefovi - bivsi potpredsednik jugoslovenske vlade Sainovic i bivsi predsednik Srbije Milutinovic su takodje do nedavno bili 'gosti' pritvorske jedinice u Seveningenu. Iznad njih je bio samo Milosevic.

Oficir u klasi generala Stevanovica, general-pukovnik Vlastimir Djordjevic, koji ima isti cin i koji je takodje bio pomocnik ministra unutrasnjih poslova je trenutno u bekstvu jer je Tribunal izdao nalog za njegovo hapšenje i sumnja se da se krije u Rusiji. Pukovnik policije Sreten Lukic, koji je imao operativnu komandu na redovnim snagama policije na Kosovu i koji je u lancu komandovanja bio ispod Stevanovica, nedavno je stigao u Hag sa lisicama na rukama. Bivsi sef Jedinice za specijalne operacije (JSO) 'Frenki' Simatovic je takodje optuzen. Tacno u sredini ovog niza osumnjicениh za ratne zlocine nalazi se svedok odbrane Obrad Stevanovic, koji ni posle 12 sati davanja iskaza u svojstvu svedoka, nije otkrio nijednu informaciju koja bi imala dokaznu vrednost za Milosevicevu odbranu.

Svedocenje o opstim stvarima koje nisu u vezi sa konkretnim optuzbama

Verovatno zbog vazne pozicije svedoka u srpskom bezbedonosnom aparatu, pretresno vece je dozvolilo Milosevicu da nadugacko ispituje generala Stevanovica o strukturi policije, o vrsti oruzja koju je svaki policajac nosio, o pravilima koja regulisu njihovo postupanje i o nacinu izdavanja naredjenja. Svedok je

takodje predstavio dokumente u kojima su navedene vrste oduzetog oruzja koje su koristili albanski separatisti, ukljucujuci bestrajne puske, teske mitraljeze, protiv-tenkovsko oruzje, pretežno kineskog porekla, sto je stalna tema koju su elaborirali i prethodni svedoci (Albanija je kupovala oruzje kineske proizvodnje tokom 80-tih i pretpostavlja se da je to oruzje iz Albanije krijumcareno za OVK). Dodatno, svedok je svedocio da su vojnici OVK 'kada su se povlacili uzimali gomile civila sa sobom da bi se zastitili - da se na njih ne puca, i takodje da bi pokrenuli price o proterivanju i progonu od strane policije'.

U stvari, veci deo svedokovog iskaza se nije ticao nijedne konkretne optuzbe iz optuznice, vec se koncentrisao na opstu situaciju na Kosovu 1998.godine, pre perioda koji je relevantan za optuznicu. Milosevicevo opravdanje za iznosenje ovog dokaza jeste to sto su se dogadjaji o kojima je svedok govorio i koji su se odigrali u 1998.godini (sto je potkrepljeno dokumentima iz te godine kojima se prati terorizam OVK i prigodno i zakonito policijsko postupanje kao reakcija na to) nastavili na isti nacin i u 1999.godini. Sudija Robinson se slozio da postoji odredjena dokazna vrednost u tome da se pokaze isti obrazac - da 'ako se nesto desilo 1998.godine, to daje veci kredibilitet tvrdnji da se to isto desilo 1999.godine'. Medjutim, Stevanovic nije dokazao da je njegova policija postupala 1999.godine po istom obrascu na koji je postupala 1998.godine.

Umesto toga, Stevanovic se zapetljao u uopstavanjima, svedocivsi na primer da nije bilo diskriminacije Albanaca od strane njegove policije, u prilog cemu je doneo dokumente koji pokazuju da je njegova policija sprovodila istragu krivicnih dela pocinjenih od strane pripadnika svih etnickih grupa.

Delovi svedocenja bi mogli biti potencijalno korisni, ali u celini je svedocenje i dalje uopsteno

Verovatno ce za odbranu najkorisnije biti objasnjenje generala Stevanovica o komplikovanom lancu komandovanja u policiji. Milosevic je pokusavao da ospori tvrdnje tuzilastva da je postojao 'paralelni' lanac komandovanja po kome je bivsi jugoslovenski predsednik bio u mogucnosti da kontrolise policiju, vojsku i paravojne jedinice, bez koriscenja regularnog, ali ponekad glomaznog lanca komandovanja. Tacno je da je bilo 'deljenja informacija' horizontalno izmedju policije i Vojske Jugoslavije, kao sto je tacno i da se tokom ratnog stanja policijske snage se potcinjavaju vojnoj komandi, ali je Stevanovic negirao da su policijske snage bile ukljucene u vojne operacije. Umesto toga, on je naveo da, iako je policija bila sve vise ukljucena u 'antiteroristicke' operacije, ona je i dalje imala obavezu da vrsi sve svoje uobicajene duznosti kao sto su patrole pozornika, kontrola saobracaja i suzbijanje prekrasaja.

General Stevanovic je takodje dao detaljno objasnjenje o naoruzanju policijskih snaga da bi osporio optuzbe da je policija u stvari bila 'militarizovana' snaga. On je objasnio da PJP nije bila 'specijalizovana' jedinica u smislu 'specijalne jedinice', vec da je ona bila ad hoc jedinica formirana od strane obicnih policajaca koji su prošli dodatnu obuku ili imali strucnost za odredjene poslove. Takva jedinica mogla je biti sakupljena kad god se za to ukaze potreba - na primer, u slucaju nemira, specijalna PJP za suzbijanje nemira je mogla da se formira, ili ukoliko to zahteva bezbednost na stadionu tokom fudbalske utakmice PJP je mogla biti formirana i rasporedjena. General Stevanovic je negirao da su njegove jedinice mogle biti smatrane 'odredima smrti' ili 'kaznenim ekspedicijama'.

U preostalom delu svedocenje generala Stevanovica je proslo nezapazeno, posebno ako se u obzir uzmu njegov cin i pozicija u bezbedonosnom aparatu na Kosovu. On je tokom svedocenja isticao da su postojala naredjenja kojim se zabranjivalo pripadnicima policije da pucaju na civile i elaborirao pravila sluzbe u delu koji se odnosi na upotrebu sredstava fizicke prinude od strane policije. On je istakao da su svi policajci

morali da postuju sledeca cetiri pravila: 1) legitimnost (upotreba sile samo u svrhu postizanja zakonitog cilja); 2) postepenost (postepena upotreba sredstava prinude od laksih ka tezim); 3) neophodnost (upotreba sile samo kada se za to ukaze potreba); 4) proporcionalnost (upotreba samo onih sredstava sile koji su proporcionalni pretnji). 'Svi kompetentni rukovodioci su insistirali da se pravila o upotrebi sile postuju doslovce', rekao je Stevanovic. On je takodje naveo da su mnogi Albanci bili zaposleni kao agenti 'lokalne bezbednosti' sa ovlasenjima da lica lise slobode i upotrebljavaju vatreno oruzje - sto je pokazatelj za koji se Milosevic nada da ce poslužiti kao argument da deportacija albanske populacije nikada nije razmatrana od strane njegovog rezima, posto su naoruzani Albanci istovremeno zaposljavani u snagama bezbednosti.

General Stevanovic je takodje svedocio da posto su se borci OVK cesto povlacili iza civila ili se mesali sa civilima to predstavlja dokaz samo po sebi da su srpske policijske snage postovale medjunarodno humanitarno pravo - zasto bi se inace borci OVK krili medju civilima osim ukoliko nisu znali da ce srpska policija zastititi civile?

Milosevic je okoncao dvanaesti sat direktnog ispitivanja (premda barem jos tri do sest sati preostaje) upitavsi svedoka da li je jedno jedino nezakonito naredjenje izdato i da li Stevanovic zna o bilo kojoj nezakonitoj akciji koja je prosla nezakaznjeno. Svedok je odgovorio da ne zna ni za jedno nezakonito naredjenje niti da zna da je neko tolerisao nezakonita naredjenja.

Sudija Robinson je dozvolio pitanje iako je ono upucivalo na zakljucak (sta znaci 'zakonito?') ali je primetio da 'u oceni vrednosti takvog pitanja... nije dostavljen ni jedan dokaz koji bi pokazao da je ovaj svedok kompetentan da komentarisu zakonitost bilo kog naredjenja...' Sudija Robinson je kratko sumirao iskaz svedoka - svedok nije pokazao sposobnost da pruži svedocenje o cinjenicama, odnosno nije predocio saznanja iz 'prve ruke' o dogadjajima kojima je bio ocedivac koji bi kontrirali navodima optuznice. Umesto toga, kao i prethodni svedoci, on je govorio uopšteno o albanskom terorizmu i naporima policije da se bori protiv terorizma.

General Stevanovic ponovio je uobicajnu logiku svedoka odbrane svedocivsi da se zlocini nisu mogli odigrati jer su pravila zabranjivala vrsenje zlocina. Na primer, on je doneo citav niz naredjenja kojima je policija instruirana da zastiti civile od pripadnika paravojnih formacija - sto je u stvari dokaz da su paravojne formacije delovale i da je civile od njih trebalo zastititi. Njegovi dokumenti takodje pokazuju da je u martu 1999.godine desetina hiljada Albanaca izbeglo na granice Kosova. Tokom daljeg ispitivanja od strane sudije Bonomija on je prihvatio da ti dokumenti ne sadrze opis okolnosti koje su te ljude naterale da beze - vec da umesto toga sadrze jednostavno objasnjenje da je 'opste poznato' da civili beze jer ih je OVK na to primorala.

Milosevic je predvideo da general Stevanovic svedoci 12 sati (odnosno tri radna dana), ali je u medjuvremenu optuzeni napomenuo da ce ovaj njegov svedok verovatno svoje svedocenje okoncati sledece nedelje, nakon pet radnih dana. Bice interesantno videti sta je tuzilastvo pripremlilo za unakrsno ispitivanje i premda Stevanovic nije okrivljen tuzilastvo ce napokon imati sansu da ga ispita u sudnici.

Location: [Balkans](#)
[Macedonia](#)
[Serbia](#)
[Kosovo](#)

Topic: [War crimes](#)

Focus: [Coalition for International Justice \(CIJ\) Trial Reports Archive \(Bos-Hrv-Srp\)](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/milosevicev-glavni-polica-jac-za-kosovo-rekao>